

INFORME CONCLUSIONS BLOGTRIPS D'ECOTURISME A CATALUNYA

Amb l'objectiu d'avaluar els reptes de les destinacions ecoturístiques a Catalunya, prenent la perspectiva de l'usuari, es va organitzar una acció amb la participació de diversos bloggers i coordinada amb els Patronats de Turisme de les quatre demarcacions catalanes: Paisatges de Barcelona; Costa Brava – Pirineu de Girona; Terres de Lleida i Pirineus; Tarragona – Terres de l'Ebre. El contingut aquí reflectit és fruit de les opinions a partir d'una estada de 3 dies en cada una de les demarcacions per part dels bloggers participants. Això ha permès avaluar només una part de l'oferta disponible i, per tant, no pretén esdevenir una avaluació exhaustiva sinó que té un caire d'orientació i opinió envers la situació actual de l'ecoturisme en aquests territoris.

El propòsit va ser posar-se en la pell dels usuaris i conèixer millor la natura i els espais naturals de Catalunya, tot analitzant els punts forts i febles de les seves propostes ecoturístiques, per tal d'incentivar un consum responsable.

OBJECTIU DEL BLOGTRIP: No es tractava només d'avaluar les activitats realitzades en tant que la qualitat dels serveis que ofereixen les empreses turístiques, sinó fer una mirada global, al conjunt de la destinació, en clau d'ecoturisme. Aquesta avaluació es va fer identificant les fortaleses que es detecten (punts forts) en aquestes destinacions, així com les debilitats (punts febles) en quant a qualitat de l'entorn, facilitat d'accés i transport, qualitat dels equipaments, qualitat dels proveïdors de serveis i del relat que transmeten, coordinació entre agents públics i privats, etc.

QUINS SÓN ELS REPTES DE L'ECOTURISME A CATALUNYA? El reptes identificats són aquells aspectes clau per a l'èxit d'una destinació d'ecoturisme, allò desitjat en cada destinació. Així es van identificar en quins aspectes l'ecoturisme ha evolucionat als diferents territoris d'una manera més ferma i proactiva (fortaleses), o d'una manera menys intensa o concreta (debilitats).

Els REPTES considerats han estat els següents:

1. La contribució a conservar el patrimoni natural i minimitzar l'impacte de l'activitat turística en el medi natural.
2. La qualitat de la informació i estat dels equipaments ecoturístics amb orientació a l'usuari.
3. La mobilitat sostenible fins als espais naturals i dins d'aquests, així com l'accessibilitat.
4. La segmentació de les propostes d'ecoturisme, el seu atractiu, la seva qualitat i la seva visibilitat entre el públic interessat.
5. La coordinació públic-privada en relació a optimitzar la perspectiva de destinació ecoturística, i per extensió, l'experiència de l'usuari.

Després de la realització dels blogtrips a les 4 demarcacions catalanes, els convidats han extret les seves pròpies conclusions. Aquestes es presenten en aquest informe, organitzades per demarcacions i reptes.

Paisatges de Barcelona

Durant el cap de setmana del 22-24 de setembre (Estela Gómez de www.viajeseideas.com i Sara Terrones www.viajarlocuratodo.com) van visitar la zona del Montseny, que es troba dins la comarca d'Osona. Segurament aquesta zona és per molts barcelonins força més desconeguda que la vessant del Vallés, molt més popular gràcies a indrets com Santa Fe del Montseny. L'objectiu era valorar l'àrea com a destinació sostenible, tot incorporant la gastronomia local, excursions i activitats culturals per tal de conèixer més a fons l'entorn, tan proper a Barcelona. Per això van visitar el Parc Natural del Montseny, el Turó del Montgrós, el Centre de Visitants de la Castanya de Viladrau i van fer visites culturals i històriques.

Repte 1: La contribució a conservar el patrimoni natural i minimitzar l'impacte de l'activitat turística en el medi natural.

Segons les bloggers convidades, les mesures per reduir l'impacte mediambiental de les pròpies activitats turístiques sobre la zona del Montseny s'implementen de diferents maneres:

- Hi ha activitats com les visites a la fortificació ibera, els voltants de Viladrau i el Centre de Recuperació de la Castanya, que porten anys controlant l'aforament dels grups que el visiten, mitjançant horaris i fent imprescindible que el turista demani una reserva prèvia.
- Al Parc Natural del Montseny també, de cara a aquesta tardor, s'han pres mesures per ajudar a equilibrar la capacitat de càrrega. La Diputació de Barcelona posarà en marxa una "campanya" d'autobusos-llançadora per controlar l'aforament dels cotxes i els visitants a la zona.
- A més, els restaurants de la zona fan servir productes de proximitat i de temporada per contribuir a la sostenibilitat de l'entorn natural i l'economia local.

Repte 2: Optimitzar la informació i els equipaments ecoturístics amb orientació a l'usuari.

Per aconseguir que els visitants coneguin i gaudeixin al màxim de la zona hi ha diverses actuacions:

- Es troben taulers d'informació turística amb mapes que conviden a aturar-se i, mínimament, conèixer les activitats que es poden realitzar *in situ*. Aquests taulers es complementen amb fulletons repartits pels diferents punts d'informació i/o centres d'interpretació.
- La destinació també aposta per pàgines webs i xarxes socials, on aglutinen més informació, en diferents idiomes. Tanmateix, a nivell online es fan visibles els horaris, la possibilitat de reservar activitats, etc. Tot i així, el que es podria millorar seria l'usabilitat dels webs, ja que moltes vegades l'organització de la informació no està prou optimitzada i és difícil trobar a la primera el que s'està buscant.
- D'altra banda, els senders estan ben indicats, però hi ha poca promoció per realitzar-los en bicicleta. Fins i tot dona la sensació que aquesta activitat no es promogui massa. Bàsicament, tot està enfocat per fer rutes a peu. Per tant, seria una bona alternativa diversificar l'oferta d'activitats a la natura afegint d'altres que tinguin també caire sostenible, com són les rutes interpretatives en bicicleta.

Repte 3: Millorar la mobilitat sostenible fins als espais naturals i dins de d'aquests, així com l'accessibilitat.

Les bloggers comenten algunes opcions de millora pel que fa a les facilitats que proporcionen les destinacions ecoturístiques a l'hora d'accedir-hi i moure's fàcilment pel territori i, sobretot, sense cap impacte negatiu a l'entorn:

- Concretament, aquest seria el major repte de la comarca d'Osona en aquest moment, ja que és complicat desplaçar-se per la zona si no es disposa de transport privat. No existeix una xarxa de transport públic que connecti els principals punts d'interès de la comarca ni del Parc del Montseny. I tampoc hi ha serveis llançadora que acostin al visitant des de les estacions de tren o aparcaments fins als punts d'interès (al Fòrum es va aclarir que des de l'aparcament de Sant Celoni es començava a oferir un autobús que aniria de l'aparcament fins a la mateixa entrada del Montseny).
- D'altra banda, i tenint en compte l'orografia del territori, hi ha deficiències pel que fa a l'adaptació de les activitats per a persones amb mobilitat reduïda.
- Com a punt a favor cal assenyalar que a Viladrau estan construint un aparcament per a autocaravanes, un nínxol de mercat que va en augment i el qual cal tenir en compte. Per això no està de més satisfer les seves necessitats amb instal·lacions orientades a aquesta tipologia de viatgers.
- Finalment, cal destacar la inversió destinada a atreure a un tipus de client amb consciència mediambiental, ja que, per exemple, Viladrau també ha estat el primer poble que ha instal·lat un punt de càrrega per a vehicles elèctrics.

Repte 4: Generar propostes segmentades, atractives i de qualitat per part dels proveïdors de serveis ecoturístics i fer-les visibles al públic interessat.

A l'àmbit de la marca Paisatges de Barcelona hi ha capacitat d'atreure un públic ecoturista amb propostes concretes que conformen paquets turístics gràcies al treball en xarxa entre proveïdors:

- Hi ofertes de paquets turístics que combinen activitats culturals, rutes a peu i gastronomia. Per tant, la destinació no només fa visible el seu patrimoni natural, cultural, etc., sinó que també dóna protagonisme a les empreses, que estan recomanades en els punts d'informació i als webs oficials de turisme.
- El mateix passa amb els restaurants, que elaboren els seus plats amb productes de proximitat i de temporada. Això els permet vincular l'oferta a les diferents èpoques de l'any i potenciar el seu consum durant les festes que succeeixen a cada estació, com és el cas de la castanyada.
- En aquest repte el punt a millorar seria ampliar l'horari de gaudi dels espais ja que, en controlar l'accés dels visitants amb horaris establerts per realitzar algunes de les activitats, el visitant perd "llibertat" (està condicionat per aquestes hores). La solució potser seria promoure rutes, activitats guiades o ampliar la disponibilitat de franges horàries.

Repte 5: Optimitzar la perspectiva de destinació ecoturística (coordinació públic-privada).

Tal com es desprèn del que s'ha comentat en línies anteriors, la coordinació públic-privada és bona i s'aprecia en qüestions com:

- Moltes de les empreses estan associades i treballen conjuntament per oferir propostes de qualitat, que portin a conèixer l'entorn i els productes de la zona.
- Pel que fa a les propostes de millora, s'hauria de controlar l'impacte dels productes/serveis turístics percebuts com a no sostenibles, ja que per la zona hi ha dos camps de golf, una activitat que no encaixa amb el concepte de sostenibilitat i crea controvèrsia per part dels ecoturistes.

Font: www.viajarlocuratodo.com

Costa Brava – Pirineu de Girona

A Girona van viatjar dos bloggers de viatge (Eva Puente de www.dondevamoseva.com i Ana Isabel Escriche www.planetadunia.com). La seva estada, durant el cap de setmana del 19-21 de setembre, tenia com a objectiu donar a conèixer un territori amb un patrimoni natural de gran valor i unes empreses compromeses amb el turisme sostenible. En aquest sentit, es van proposar diverses activitats a realitzar en tres dels espais naturals gironins que disposen de la CETS (Carta Europea de Turisme Sostenible) o que estan en tràmit d'acreditació: Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, Parc Natural del Montgrí, Illes Medes i Baix Ter i Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser. Els reptes identificats són fruit de l'experiència de l'estada de 3 dies per part de les blogueres, avaluant així només una part de l'oferta disponible i, per tant, no han de ser interpretats com una diagnosi global de la destinació i els espais naturals visitats.

Repte 1: Contribuir a conservar el patrimoni natural i minimitzar l'impacte de l'activitat turística en el medi natural.

En línies generals la valoració que les bloggers fan de l'equilibri entre turisme i sostenibilitat és positiva:

- El control de l'impacte mediambiental del turisme és patent, ja que les activitats estan acotades per realitzar-se en grups reduïts. De fet, per gaudir d'una activitat en caiac o segway* cal contactar amb les empreses per concretar un dia i una hora. Aquest és un mètode senzill per regular la massificació en els espais naturals. No obstant, caldria valorar fins a quin punt la pràctica d'activitats en segway encaixa dins el segment d'activitats d'ecoturisme.
- La contribució a conservar el patrimoni natural també es materialitza en la restauració. Cada vegada són més els establiments que es decanten per elaborar plats basats en la cuina volcànica. Aquesta especialitat local és una cuina de comarca basada en un receptari tradicional, creatiu i atrevit, que fa créixer les inquietuds i les curiositats culinàries pròpies de la zona.

Repte 2: Optimitzar la informació i els equipaments ecoturístics amb orientació a l'usuari.

En el cas de Girona la informació sobre l'oferta ecoturista en format tradicional (fulletons, panells, mapes, etc.) es complementa amb amplis continguts en xarxes socials i en la pàgina web. És aquí, al web de <http://es.costabrava.org/que-hacer/naturaleza-y-turismo-activo/ecoturismo>, on es dedica un apartat en exclusiva a l'ecoturisme. Aquest és un recurs important per identificar amb facilitat les empreses que es dediquen a aquest segment, ja que estan llistades i apareixen les seves dades de contacte.

Repte 3: Millorar la mobilitat sostenible fins als espais naturals i dins de d'aquests, així com l'accessibilitat.

De nou, la mobilitat i accessibilitat fins als espais naturals i també dins d'ells presenta alguns encerts però en termes generals és, encara, una fita pendent.

- Hi ha possibilitats d'arribar als espais naturals en transport públic, però un cop allà la mobilitat queda limitada al cotxe. Per això és complicat moure's per la província en transport públic per realitzar activitats ecoturístiques, el que sens dubte també contribuiria a reduir l'impacte mediambiental en el territori. Això sí, es promocionen molt les vies verdes i les rutes en bicicleta.
- Una altra de les maneres de visitar el territori, potser, seria el caiac (en aquest cas pel riu Ter). Podria ser una alternativa per visitar la zona des d'una altra perspectiva i contribuir al relat de l'ecoturisme a Girona.

Repte 4: Generar propostes segmentades, atractives i de qualitat per part dels proveïdors de serveis ecoturístics i fer-les visibles al públic interessat.

Les empreses que es dediquen a la recepció de perfils ecoturistes tenen relat, implicació i mostren el que fan, de manera que l'usuari és conscient que aquestes empreses són responsables i professionals. De fet, en diverses portes de restaurants, on a més ofereixen gastronomia volcànica, mostren els certificats de qualitat i d'altres que els han estat atorgats.

Font: www.planetadunia.com

Terres de Lleida i Pirineus

Tusdestinos.net van ser els encarregats de descobrir la demarcació de Lleida. La seva especialitat és la creació de contingut en format vídeo. A més de viatjar en família amb un nen de cinc anys. Així que la mirada d'aquests viatgers està encaminada als viatges amb nens.

La proposta per aquesta família va ser visitar l'espai natural de la comarca del Pla d'Urgell i l'Estany d'Ivars i Vila-sana, el Parc Astronòmic situat en Montsec i realitzar activitats d'ecoturisme en el Parc Natural de l'Alt Pirineu i el Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici.

1. Contribuir a conservar el patrimoni natural i minimitzar l'impacte de l'activitat turística en el medi natural

En línies generals la valoració de TusDestinos.net que fan entre turisme i sostenibilitat és positiva:

- El control de l'impacte mediambiental del turisme és patent, ja que les activitats estan acotades per realitzar-se en grups reduïts. Per exemple, per visitar el Parc Nacional obligatòriament has d'aparcar a Espot i pujar al estany de Sant Maurici en el transport que proporciona el parc. D'aquesta manera, es controla la massificació, existeix un control i es redueix l'impacte turístic.
- La contribució a conservar el patrimoni natural es materialitza en els empresaris i empreses locals. I és que als centres d'interpretació i les oficines de turisme es venen productes elaborats pels productors i artesans locals. D'aquesta forma, guanyen totes, ja que el benefici i l'impacte econòmic queda al territori.

Repte 2: Optimitzar la informació i els equipaments ecoturístics amb orientació a l'usuari.

Respecte a com el viatger que visita Lleida troba la informació, la blogger ha volgut destacar alguns aspectes:

- Es considera que el web principal on es troba tota la informació relacionada sobre el turisme a Lleida és completa. Està segmentat per temàtiques i el contingut és clar. Dins del web hi ha un apartat de natura on s'especifiquen els parcs naturals que es poden visitar a Lleida, així com els centres i organismes que aglutinen. Tot això es complementa amb un llistat de "*consells per gaudir de la natura*", una informació pràctica que segur serveix al visitant per situar-se i reafirmar l'elecció d'aquesta destinació. No obstant, l'interessant seria que en aquesta web figurés una pestanya específica d'ecoturisme, igual que existeix de turisme ornitològic i de turisme accessible.

Repte 3: Millorar la mobilitat sostenible fins als espais naturals i dins de d'aquests, així com l'accessibilitat.

Pel que fa a una de les qüestions més complexes als espais naturals el balanç que es fa en el cas de Lleida és bastant positiu.

L'accessibilitat per a persones amb mobilitat reduïda és correcta, però fins a un cert punt. Òbviament, les activitats de trekking per la muntanya, presenten més limitacions en el seu accés a causa de l'orografia del lloc. No obstant, hi ha llocs clau com un mirador per observar un estany, en els quals la importància de rampes, passarel·les, etc., es tenen en compte i els recorreguts en cadira de rodes es poden realitzar perfectament.

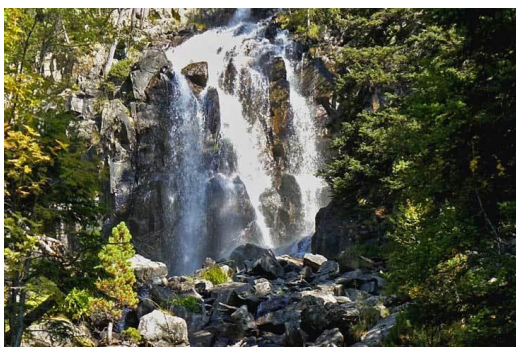
Repte 4: Generar propostes segmentades, atractives i de qualitat per part dels proveïdors de serveis ecoturístics i fer-les visibles al públic interessat.

L'anàlisi de la capacitat de segmentació que té l'oferta d'aquest territori és ambivalent. Per una part reflecteix unes condicions actuals favorables, però per l'altra acusa certa necessitat de potenciar l'adaptació específica a diferents perfils de turistes:

- **En el blogtrip a Lleida totes les activitats realitzades hi comptaven amb la participació de persones de tots els públics (adults, sèniors, menors d'edat ...) i en cap cas hi ha hagut inconvenients.**
- **D'altra banda, la blogger considera que sí que es podrien incorporar millores com la creació d'un fulletó dedicat exclusivament a itineraris naturals que es puguin realitzar amb nens petits.**

Repte 5: Optimitzar la perspectiva de destinació ecoturística (coordinació públic-privada).

En general s'aprecia que hi ha bones sinergies entre les comarques de Lleida, però la feina no és senzilla. En resum hi ha un gran treball entre l'administració pública i les empreses privades per oferir una oferta de qualitat. Entre d'altres es troben hotels que recomanen empreses o centres d'interpretació on posen a la venda productes locals. Aquests últims, a més a més de donar a conèixer l'oferta de proximitat fan que els beneficis de les vendes es reinverteixin en equipaments i instal·lacions.

Font: tusdestinos.net

Tarragona – Terres de l'Ebre

Durant el cap de setmana del 15-17 de setembre María Victoria Rodríguez de www.elproximoviaje.com i Miryam Tejada www.adondequieraquevaya.com van visitar la demarcació de Terres de l'Ebre (Tarragona). La idea era valorar aquest territori com a destinació sostenible, tot incorporant gastronomia local, excursions de natura i activitats ecoturístiques, dins del territori del Delta del'Ebre i el Parc Natural dels Ports.

Repte 1: Contribuir a conservar el patrimoni natural i minimitzar l'impacte de l'activitat turística en el medi natural.

A Terres de l'Ebre les convidades al blogtrip han pogut observar com es contribueix a la preservació de l'entorn de diverses maneres:

- Es desenvolupa una tasca d'educació ambiental per a la conservació del patrimoni natural amb un abast molt familiar. És a dir, els centres d'interpretació realitzen infinitat d'activitats adreçades a famílies amb nens petits per conscienciar de l'entorn en què viuen o al qual han anat d'excursió. Amb això es pretén generar coneixement i posar l'accent en una visió més propera del medi.
- També es contribueix a no alterar l'impacte mediambiental reduint els grups que visiten aquests espais (hi ha màxims de persones fixats per grups de visites). A més, hi ha creats suficients centres d'interpretació perquè els turistes puguin repartir-se pel territori i compensar en nombre de visites.

Repte 2: Optimitzar la informació i els equipaments ecoturístics amb orientació a l'usuari.

L'anàlisi de les fortaleses i mancances tant de la informació disponible com dels equipaments, per tal de fer atractius els espais naturals, es concreta en les següents reflexions:

- A la destinació hi ha informació sobre el que es pot fer, opcions per visitar i gaudir de l'entorn, però seria recomanable que estigués disponible en més idiomes. Per exemple, la proximitat amb França hauria de fer pensar en la creació de panells i fulletons, com a mínim, en francès. D'aquesta manera, es facilitaria el coneixement de la zona per part dels turistes estrangers.
- D'altra banda, trobem que la senyalització de GR i rutes, com que és voluntària, encara s'ha de completar. Hi ha trams en què les marques de pintura desapareixen i això crea confusió. Aquests detalls, universals, són clau per construir una xarxa de senders i posicionar-se en el segment de senderistes.
- L'ideal seria que la informació dels centres d'interpretació de Terres de l'Ebre s'aglutinessin en una mateixa pàgina web. D'aquesta manera i tot d'una es podria accedir a les agendes lúdiques que proposen, les característiques de cadascun, els horaris, etc.

Repte 3: Millorar la mobilitat sostenible fins als espais naturals i dins de d'aquests, així com l'accessibilitat.

Les reflexions envers l'accessibilitat i mobilitat en espais ecoturístics tarragonins són aquestes:

- **Les Terres de l'Ebre és el lloc idoni per a gaudir de la bicicleta. Des d'abans que existís conscienciació mediambiental i que s'hagués donat impuls al transport sostenible, la bicicleta ja era un mitjà de transport habitual per als residents i aquests el fomentaven. Així doncs, es tracta d'un vehicle que ja forma part de l'ADN de la destinació. D'aquí que hagin aflorat múltiples empreses que es dediquen al lloguer de bicicletes. Fins i tot existeix la possibilitat de fer rutes en bicicleta i allotjar-cada dia en un lloc diferent, hi ha empreses que es fan càrrec de transportar l'equipatge. Aquesta pràctica és freqüent entre els turistes estrangers i per tant és un tipus d'oferta que afavoreix l'entrada de clients internacionals.**
- **Arribar en transport públic a les Terres de l'Ebre, tant al Delta de l'Ebre com a la Terra Alta, és complicat. Els mitjans de transport públic no contemplen horaris amplis i les estacions d'autobús es situen només en nuclis amb població gran, però mal comunicats amb les zones rurals. Fins i tot és complex desplaçar-se en autobús del Delta a l'entrada del Parc Natural dels Ports. La possibilitat d'unir tots dos llocs amb transport públic seria positiva, ja que descongestionaria la concentració de visitants al Delta i facilitaria el flux de turistes d'un punt a un altre. En absència d'aquest servei de transport, ara mateix la solució que es planteja és un servei de taxis i en gairebé tots els hotels et faciliten un número per sol·licitar aquest servei de trasllat.**
- **Pel que fa a les persones amb mobilitat reduïda i/o carrets de nadons l'adaptació a les seves necessitats és complicada, no tant per les instal·lacions sinó per l'orografia del territori, que ho dificulta.**
- **Per altra banda, hi ha una bona adaptació a altres tipus de minusvàlua. Per exemple, en el cas de persones cegues, ens trobem amb cartells en *Braille* i, en la Via Verda de la Terra Alta, han col·locat una fusta per guiar i delimitar la zona de pas a les persones que utilitzen pals.**

Repte 4: Generar Propostes segmentades, atractives i de qualitat per part dels proveïdors de serveis ecoturístics i fer-les visibles al públic interessat.

Les principals observacions dels bloggers en relació a aquest punt fan referència a certes mancances sobre l'ús de les noves tecnologies per fer publicitat i comercialitzar productes i serveis.

- **No és senzill accedir via *online* a l'oferta de serveis ecoturístics a les Terres de l'Ebre. Moltes empreses ara estan obrint webs, perfils en xarxes socials i introduint-se en internet. Per això, la reserva i compra en línia, que és el que el turista demanda (ara i ràpid), encara està per arribar.**
- **La manera de treballar és gràcies al boca a orel·la i als fulletons de sempre. Es troben en els punts d'informació turística, hotels o restaurant, però cal tenir en compte que per a l'usuari és necessari accedir-hi abans de viatjar a la destinació.**

En conclusió, és realment necessari que els empresaris de serveis ecoturístics es reciclin i s'iniciïn en les noves tecnologies perquè la seva oferta és de qualitat, però poc visible. Les empreses tenen capacitat d'adaptació al client i poden personalitzar el viatge, però necessiten gestionar millor el seu negoci en termes de màrqueting *online*. Tot i així, s'estan fent passes

molt encertades en aquest sentit, com és l'estació nàutica i el conjunt d'experiències que es troben a terresdelebre.travel/experiencies (no és comercialització, però sí que és una manera de tenir presència online del producte).

Repte 5: Optimitzar la perspectiva de destinació ecoturística (coordinació públic-privada).

La conclusió sobre la col·laboració públic-privada té dos vessants en aquest cas. Els que es dediquen a impulsar l'ecoturisme (empresaris) tenen el relat del treball en xarxa molt interioritzat i combreguen amb això. No obstant, a Terres de l'Ebre el tàndem públic-privat té encara molts reptes per endavant. De fet, en molts casos les zones per a la pràctica ecoturística (Ex. Via Verda Terra Alta i Val del Zafán) comprenen zones frontereres amb la comunitat autònoma d'Aragó i sembla que les limitacions entre administracions condicionen una bona integració de la destinació (que l'usuari ecoturista no hauria de notar negativament), tot i la bona predisposició a col·laborar que pugui existir entre empresaris.

Font: www.adondequieraquevaya.com